

STREIF

Samfunnsfag for videregående

15 En urolig verden

En urolig verden

- Organiserte voldshandlinger eller trusler for å oppnå et bestemt politisk mål.
- Rammer som oftest sivile og skaper frykt.
- Utføres av enkeltpersoner og grupper, for eksempel selvmordsbombere.
- Terrorister rekrutteres gjerne blant:
  - Grupper som opplever diskriminering.
  - Unge som har få muligheter til utdanning og arbeid.
  - Andre som sympatiserer med deres sak.

En urolig verden

- De fattiges form for krigføring?
- Massemediene spiller en sentral rolle.
- 11. september 2001 – Vestens krig mot terror: også terrorisme?

Konflikter

- Når to eller flere parter har uforenlige mål.
  - Væpnet konflikt: minst 25 personer drept i voldelige sammenstøt i løpet av et år.
  - Krig: minst 1000 personer drept i voldelige sammenstøt i løpet av et år.
  - Væpnet konflikt innenfor en stat: borgerkrig.
  - Væpnet konflikt mellom stater: mellomstatlig krig.

Årsaker til konflikter

- Ofte sammensatte årsaker – historiske, økonomiske og politiske skillelinjer.
- Forsterkes av religiøse, kulturelle og etniske motsetninger.
- Typisk: kamp om landområder og om naturressurser som vann, olje, mineraler og diamanter.

Genèvekonvensjonen: krigens folkerett

- En samling forskrifter som de fleste stater har signert.
- Mål: begrense krigens grusomheter – beskytte både sivile og militære.
- 1925: forbud mot stridsgasser.
- 1929: forskrifter for behandling av krigsfanger.
- 1949: regel om vern av sivilbefolkning i krig.

Mennesker på flukt

- Tallet på flyktninger og internt fordrevne i verden øker.
- Fattige naboland tar imot over 80 % av verdens flyktninger.

Konflikter kan løses

- Mekling: forhandlinger med nøytral tredjepart.
- Økonomiske sanksjoner: handelsblokade eller internasjonal boikott.
- Militær makt: Bruk av fredsopprettende eller fredsbevarende FN-styrker.

Hvordan kan konflikter forebygges?

- Sosial utvikling og rettferdig ressursfordeling.
- Innad i en stat: bygge opp stabile demokratier for å forebygge borgerkriger.
- Mellom stater: økonomisk og politisk samarbeid med andre land, respektere folkeretten.

Sri Lanka – et eksempel på konflikt

- Borgerkrig siden 1983 mellom det singalesiske flertallet (13 millioner) og det tamilske mindretallet (3 millioner).
- Over 70 000 drept (tall fra mars 2009).
- Årsaker: historiske skillelinjer og diskriminering av tamilene (språk, statsborgerskap mm.).
- Tamilene, ledet av LTTE (tamiltigrene), kjemper for selvstyre i de tamilske områdene i nordøst.

Sri Lanka – et eksempel på konflikt

- Mange forsøk på å løse konflikten:
  - 1987: avtale om begrenset selvstyre etter militært press fra India.
  - Regjeringen på Sri Lanka: handelsblokade mot den nordlige provinsen.
  - 1994: nye fredsforhandlinger.
  - 2002: våpenhvile etter fredsforhandlinger i Norge.

Sri Lanka – et eksempel på konflikt

- Mange forsøk på å løse konflikten:
Februar 2009: regjeringshæren har klart å få kontroll over det meste av tamiltigrenes områder.
  - LTTE ber om våpenhvile, men vil ikke overgi seg eller avvæpnes.
  - Srilankiske myndigheter krever at LTTE må overgi seg betingelsesløst.
  - Omfattende humanitær katastrofe og grove krigsforbrytelser.
- Hvordan er situasjonen på Sri Lanka i dag?
(Sjå <http://streif.samlaget.no/> for oppdateringar.)